

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu III Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Izabela Dehmel

Protokolant: stażysta Z. M. (1)

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Hieronima Mazurka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lutego 2024 r. oraz w dniu 25 marca 2024 r.

sprawy z wniosku P. H. (1) (P. H. (2))

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia (...) w sprawie o sygn. akt (...)

1. Na podstawie art. 552§4 k.p.k. w zw. z art. 5 k.c. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy P. H. (1):

a) tytułem odszkodowania kwotę 12.354,00 (dwanaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt cztery złote) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty,

b) tytułem zadośćuczynienia kwotę 30.000,00 (trzydzieści tysięcy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty.

2. W pozostałym zakresie wnioszek oddala.

3. Na podstawie art. 554 §4 k.p.k. oraz § 11 ust. 6 i §17 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800) zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz wnioskodawcy P. H. (1) kwotę 288,00 zł (dwieście osiemdziesiąt osiem złotych) tytułem wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika.

4. Na podstawie art. 554 §4 k.p.k. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

sędzia Izabela Dehmel

UZASADNIENIE

Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 marca 2024 r.	Sygnatura akt	III Ko 922/23	
1. WNIOSKODAWCA			

P. H. (1), syn J. i E. zd. B., urodzony (...) w K., PESEL:(...)			
2. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
	12.354 zł tytułem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w (...)z dnia(...) w sprawie sygn. akt (...)	ustawowe odsetki od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	
	75.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia (...) w sprawie sygn. akt (...)	ustawowe odsetki od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
3.	Inne		
3. Ustalenie faktów			

3.1. Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	<p>P. H. (1) został zatrzymany w dniu 30 kwietnia 2019r. godz. 15:30. Postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. z dnia 02 maja 2019 r. sygn. akt PR 2 Ds. 650.2019 przedstawiono P. H. zarzut popełnienia przestępstwa z art. 238 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.</p> <p>W dniu 02 maja 2019 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. sformułował wniosek o zastosowanie wobec P. H. (1) tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. od dnia 30 kwietnia 2019 r. godz. 15:30, wskazując na przesłanki z art. 249 § 1 k.p.k., art. 249a k.p.k., art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 258 § 2 k.p.k.</p> <p>Postanowieniem Sądu Rejonowego w P.z dnia (...) r. sygn. akt (...)zastosowano wobec P. H. (1) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. od dnia 30 kwietnia 2019 r. godz. 15:30 do dnia 29 lipca 2019 r. godz. 15:30 z uwagi na obawę matactwa procesowego</p>	wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania z 02.05.2019 r.	k. 8-11 akt sprawy III Ko 922/23

	<p>oraz wymierzenia surowej kary.</p> <p>P. H. (1) został osadzony w Zakładzie Karnym w (...) Oddział Zewnętrzny Z.. Następnie na mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. z dnia 18 lipca 2019 r. sygn. akt PR 2 Ds. 650.2019 uchylono wobec P. H. (1) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W dniu 18 lipca 2019r. P. H. (1) został zwolniony z Zakładu Karnego w C. Oddział (...) w Z..</p> <p>W dniu 29 listopada 2019 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. skierował przeciwko P. H. (1) akt oskarżenia, w którym oskarżył go o popełnienie czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. oraz o czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. (sygn. akt PR 2 Ds. 650.2019).</p> <p>Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 marca 2022r. w sprawie sygn. akt (...) P. H. (1) został uniewinniony od zarzucanych mu czynów. Orzeczenie uprawomocniło się z dniem 06 maja 2022 r.</p>	
<p>postanowienie SR w P. z 03.05.2019 r.</p>	<p>k. 12-14 akt sprawy III Ko 922/23</p>	
<p>akt oskarżenia z 29.11.2019 r.</p>	<p>k. 15-17v akt sprawy III Ko 922/23</p>	

<p>wyrok SR w P. z 30.03.2022 r. sygn. akt (...)z uzasadnieniem,</p> <p>postanowienie SR w P. z dnia 25.05.2022 r. sygn. akt (...)</p>	<p>k. 18-25v, 26-26v akt sprawy III Ko 922/23</p>		
<p>zaświadczenie z systemu NOE-SAD</p>	<p>k. 39-40 akt sprawy III Ko 922/23</p>		
	<p>kopia akt SR w P. sygn. akt (...) (protokół zatrzymania osoby, postanowienie o przedstawieniu zarzutów z 02.05.2019 r., postanowienie o uchyleniu tymczasowego aresztowania z 18.07.2019 r., nakaz zwolnienia z 18.09.2019 r.</p>	<p>k. 45</p>	
<p>3.1.2</p>	<p>W trakcie osadzenia P. H. (1) przebywał w wieloosobowych celach, gdzie miał kontakt z osobami podejrzanymi o najcięższe przestępstwa, co dla niego jako osoby nigdy niekaranej, nie przebywającej wcześniej w izolacji rodziło szczególny dyskomfort i obawę. P. H. (1) przebywając w areszcie został pozbawiony kontaktów z rodziną (jedynie możliwy był kontakt telefoniczny), był osadzony około 500 km od miejsca zamieszkania. W trakcie izolacji miał poczucie bezsilności wywołane świadomością tego, że jest osobą niewinną, nadto współosadzeni szydzili z niego jako osoby, która miała dokonać kradzieży</p>	<p>zeznania P. H. (1)</p>	<p>k. 120v-121v</p>

	<p>własnego auta. Fakt izolacji spowodował, że P. H. (1) schudł 20 kg.</p> <p>W trakcie stosowania tymczasowego aresztowania żona wnioskodawcy A. H. złożyła pozew rozwodowy, przy czym nie było to spowodowane faktem tymczasowego aresztowania lecz wynikało z powzięcia przez nią informacji, że mąż miał utrzymywać bliską relację z inną kobietą, z którą pojechał nad morze.</p> <p>Obecnie P. H. (1) jest żonaty z A. H..</p>		
3.1.3.	<p>W czasie poprzedzającym tymczasowe aresztowanie P. H. (1) pozostawał w związku małżeńskim, miał na utrzymaniu miał dwoje małoletnich synów, przy czym jeden z synów jest osobą niepełnosprawną.</p> <p>Wnioskodawca przed zatrzymaniem pracował w firmie (...) S.A. w P..</p> <p>W maju 2018 r. P. H. (1) uzyskał wynagrodzenie w łącznej wysokości 5.503,18 zł, zaś w czerwcu 2018 r. w wysokości 3.949,21 zł. W styczniu 2019 r. P. H. (1) uzyskał wynagrodzenie w wysokości 5.844,69 zł, w marcu 2019 r. w wysokości 3.920,68 zł netto, w kwietniu 2019 r. w wysokości 4.004,73 zł, w maju 2019 r. w wysokości 4.428,76 zł, w kwietniu 2020 r. w wysokości</p>	potwierdzenie przelewów tytułem wynagrodzenia za pracę	k. 27-33, 143-147

	4.939,95 zł, w maju 2020 r. w wysokości 6.023,38 zł, zaś w czerwcu 2020 r. w wysokości 6.253,07 zł.		
zeznania P. H. (1)	k. 120v-121v		
zeznania świadka A. K.	k. 148 v		
zeznania świadka A. H.	k. 149-149 v		
3.2. Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.			

4. ocena DOWODÓW			
4.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
3.1.1 do 3.1.3	dokumenty znajdujące się w aktach: 1. Sądu Okręgowego w Poznaniu III Ko 922/23 2. Sądu Rejonowego w P. (...)	Sąd uznał za wiarygodne wszystkie dokumenty albowiem zostały one sporządzone przez właściwe organy, w granicach przysługujących im kompetencji oraz w formie przewidzianej przez przepisy. Sąd nie znalazł żadnych podstaw do podważenia ich autentyczności, czy też prawdziwości zawartych w nich twierdzeń. Dokumenty te nie były także kwestionowane w	

		<p>toku postępowania przez żadną ze stron, a brak było jakichkolwiek powodów, by czynić takowe zastrzeżenia z urzędu.</p>
<p>zeznania P. H. (1)</p>	<p>Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy w zakresie dotyczącym okoliczności niesłusznego tymczasowego aresztowania, co znalazło potwierdzenie w aktach przekazanych przez Sąd Rejonowy w P. (sygn. akt (...)). Wnioskodawca opisał również negatywne skutki niesłusznego zastosowania wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania związane z niemożnością kontaktu z rodziną. Z uwagi na powyższe Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wartości dowodowej wskazanych powyżej twierdzeń.</p>	
<p>zeznania świadków A. A. H.</p>	<p>Uznane w całości za wiarygodne - z uwagi na ich konsekwencję, logiczność, zgodność z zasadami doświadczenia życiowego oraz korelację z zeznaniami P. H. (1) oraz zgromadzoną dokumentacją.</p>	
<p>4.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz</p>		

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
5. PODSTAWA PRAWNA			
Oszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	art. 552§4 k.p.k.	art. 481§1 k.c.	
Zwiężle o powodach podstawy prawnej			
<p>Zgodnie z art. 552§4 k.p.k. w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania przysługuje odszkodowanie i zadośćuczynienie. Za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie uznaje się m.in. takie, które zostało zastosowane w sprawie, w której następnie uniewinniono osobę, wobec której stosowano tej izolacyjny środek zapobiegawczy. Skoro prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie (...) P. H. (1) został uniewinniony od stawianych mu zarzutów to stosowany w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r. areszt tymczasowy był</p>			

<p>niewątpliwie niesłuszny. Odpowiedzialność Skarbu Państwa jest na zasadzie ryzyka.</p> <p>W ocenie Sądu odsetki przysługują od chwili uprawomocnienia się wyroku. Odsetki od sumy pieniężnej stanowiącej odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagana i dlatego odsetki przysługują od dnia uprawomocnienia się wyroku. (vide: uchwała SN z dnia 10 grudnia 1991 r., I KZP 35/91).</p>			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	Art. 552 § 4 k.p.k.	art. 481 § 1 k.c.	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Uzasadnienie podstawy prawnej, jak w przypadku odszkodowania.			
Inne			
3.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			

<p>6. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA</p>			
<p>Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia</p>			
<p>Odszkodowanie</p>			
<p>1.</p>	<p>Kwota główna</p>	<p>Odsetki</p>	
	<p>Wnioskodawca domagał się zasądzenia kwoty 12.354 zł tytułem odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie w związku z utraconym zarobkiem w okresie od dnia 30 kwietnia 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r. W rozpoznawanej sprawie, na szkodę majątkową, wynikłą z wykonania wobec P. H. (1) środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, miały się według wnioskodawcy składać utrata zarobków, które mógłby uzyskać, gdyby nie zastosowano wobec niego tymczasowego aresztowania zawierające się w kwocie 12.354 zł. Według wyliczenia wnioskodawcy średnie wynagrodzenie, które uzyskiwałby w firmie (...) S.A. w P. opiewa na kwotę 4.118 zł netto miesięcznie.</p> <p>Szkodę wynikającą z niewątpliwie niesłusznego</p>	<p>Odsetki od odszkodowania są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagana i dlatego odsetki przysługują od dnia uprawomocnienia się wyroku.</p>	

tymczasowego aresztowania stanowi różnica między stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby wnioskodawcy nie pozbawiono wolności, a stanem rzeczywistym z chwili zwolnienia. Powstanie i rozmiar takiej szkody zależne są od tego, czy i jakie poszkodowany miałby możliwości zarobkowe, gdyby pozostawał na wolności, i w jakim zakresie byłby je rzeczywiście wykorzystał, jakie wydatki poniósłby na utrzymanie własne i rodziny, wychowanie i kształcenie dzieci, na potrzeby kulturalne, rozrywkowe i inne, czy i ile poświęciłby na oszczędności lub zwiększenie trwałych składników majątku, na jakie mógłby być narażony straty (vide: wyrok SN z dnia 18 sierpnia 2000 r. II KKN 3/98, LEX nr 50900). Fakt poniesienia szkody i utraty korzyści musi być przez żądającego odszkodowania udowodniony, ciężar udowodnienia okoliczności faktycznych uzasadniających roszczenie o odszkodowanie spoczywa bowiem na wnioskodawcy, stosownie do art. 6 k.c.

Sąd uznał, iż wyliczenie powstałej po stronie wnioskodawcy szkody w wysokości 4.118 zł za 1 miesiąc aresztu

	<p>(średnie dochody netto wnioskodawcy wypłacone w okresie od marca do maja 2019r. przy czym z uwagi na tymczasowe aresztowanie oczywistym jest, że wynagrodzenie wypłacone w maju 2019r. stanowiło wynagrodzenie za okres wcześniejszy) było całkowicie zasadne. W tym zakresie należało mieć na uwadze dokumenty przedstawione wraz z wnioskiem oraz wraz z pismem pełnomocnika z dnia 20 marca 2024 r. (k. 27-33, 143-147). Sąd nie znalazł podstaw do ich podważania, gdyż potwierdzenia przelewów (kwota wynagrodzenia i dodatki) wskazują na wysokość utraconego przez P. H. (1) w okresie tymczasowego aresztowania wynagrodzenia.</p> <p>Biorąc za podstawę rozstrzygnięcia wskazane powyżej oraz rozważania prawne, Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 12.354 zł tytułem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie uwzględniając roszczenie P. H. (1) w tym zakresie w całości.</p>		
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	

	<p>Przechodząc do roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem, zasługiwało ono jedynie na częściowe uwzględnienie.</p> <p>Rozpatrując wniosek P. H. (1) Sąd miał na uwadze słuszne stanowisko występujące w orzecznictwie, zgodnie z którym, oczywistym jest, że każda niesłusznie pozbawiona wolności osoba ma poczucie ogromnej krzywdy i niesprawiedliwości, jednakże wielkość zadośćuczynienia musi zależeć od oceny całokształtu okoliczności (nie tylko subiektywnych, ale i obiektywnych). Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, nie może być rażąco wygórowane, ani też rażąco niskie, a jego wielkość zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, nieodwracalnego charakteru. Pamiętać należy, że wysokość zadośćuczynienia, z jednej strony, powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a z drugiej, nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia. Wysokość sumy zadośćuczynienia</p>	<p>Odsetki od zadośćuczynienia są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagana i dlatego odsetki przysługują od dnia uprawomocnienia się wyroku.</p>	
--	---	--	--

nie jest łatwa do precyzyjnego ustalenia, a żadna kwota pieniężna nie jest w stanie w pełni i w sposób właściwy zrekompensować krzywd wynikłych z niesłusznego pozbawienia wolności. Najistotniejszym jest, aby zadośćuczynienie było odpowiednie, adekwatne, sprawiedliwe, a więc przedstawiało ekonomicznie odczuwalną wartość. (vide: wyrok SN z dn. 28.06.2017 r., III KK 81/17, Legalis 1682078, wyrok SA w Szczecinie z dn. 05.05.2016 r., II AKa 49/16, Legalis nr 1461200).

Rozważając wysokość zadośćuczynienia, Sąd brał pod uwagę cały szereg okoliczności, w tym czas trwania pozbawienia wolności, warunki jego odbywania, negatywne przeżycia wiążące się z izolacją więzienną, rozłąkę z rodziną, a także sytuację osobistą i zawodową P. H. (1). Sąd baczyl przy tym, by przyznane zadośćuczynienie było odpowiednie, tj. naprawiające w miarę możliwości krzywdę wyrządzoną wykonywaniem izolacyjnego środka zapobiegawczego - stosownie do treści art. 445 § 1 k.c., który to przepis posiłkowo winien być stosowany w sprawach o ustalenie wysokości zadośćuczynienia.

Raz jeszcze wskazać należy, że zadośćuczynienie musi mieć charakter kompensacyjny, ale zarazem ma być - zgodnie z art. 448 k.c. - odpowiednie, a więc nie może osiągać wartości nadmiernej w stosunku do doznanej krzywdy oraz musi być utrzymane w rozsądnych granicach i dostosowane do majątkowych stosunków panujących w społeczeństwie. Uzasadnia to miarkowanie zadośćuczynienia w oparciu o kryteria obiektywne, związane z przyjętymi w społeczeństwie ocenami.

Decydując o wysokości należnego wnioskodawcy zadośćuczynienia Sąd uznał, że żądana kwota 75.000 zł jest kwotą wygórowaną i nieuzasadnioną biorąc pod uwagę realia niniejszej sprawy, w związku z czym należało zmiarkować jej wysokość. Sąd uznał, że kwota 30.000 zł (a więc w wysokości ok. 333 zł za dzień) będzie kwotą adekwatną i uwzględniającą wszelkie okoliczności sprawy w związku z trzymiesięcznym pobytem P. H. (1) w areszcie. Miarkując wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze niewątpliwe poczucie krzywdy jakie musiało

wywrzeć na wnioskodawcy osadzenie w areszcie i jego negatywny wpływ na jego stan psychiczny i emocjonalny, jak również fizyczny (stres, złe traktowanie przez współosadzonych, poczucie niesprawiedliwości, a jednocześnie bezsilności w związku z tymczasowym aresztowaniem, utrata masy ciała). Należy mieć jednakże na uwadze, że w związku z izolacją wnioskodawca po wyjściu na wolność nie podejmował leczenia psychiatrycznego i psychologicznego, co wskazuje że jego stan psychiczny nie był na tyle zły, by konieczna była interwencja specjalisty. Nie sposób zatem uznać, że skutki pobytu w areszcie w sferze psychicznej jakoś znacząco odbiegały od typowych następstw tego typu pobytu dla osób osadzonych.

Wskazać należy również, że w okresie tymczasowego aresztowania ówczesna żona wnioskodawcy złożyła pozew o rozwód, zaś w okresie późniejszym toczyło się postępowanie rozwodowe, która to okoliczność niewątpliwie mogła wpłynąć na pogorszenie się stanu psychicznego P. H. (1), jak również pogorszenie jego relacji rodzinnych, w szczególności z małoletnimi dziećmi.

	<p>Pamiętać jednakże należy, że powodem rozstania małżonków nie był fakt postawienia P. H. (1) w stan oskarżenia i jego tymczasowego aresztowania, lecz fakt utrzymywania przez niego relacji osobistych z inną kobietą, a co za tym źródłem negatywnych konsekwencji w tym zakresie nie był fakt stosowania wobec wnioskodawcy środka zapobiegawczego, tylko podejmowane przez niego decyzje życiowe.</p> <p>Uwzględniając wszystkie powyżej powołane okoliczności Sąd uznał, że kwotą zadośćuczynienia adekwatną do stopnia doznanej przez wnioskodawcę krzywdy z tytułu zastosowania przez niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, będzie kwota 30.000 zł. Spełni ona swój kompensacyjny cel, nie jest symboliczna, wyraża odczuwalną i odpowiednią ekonomicznie wartość.</p>		
Inne			
3.			
<p>7. <i>Inne</i> ROZSTRZYGNIĘCIA <i>Zawarte w WYROKU</i></p>			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	<p>Prokurator oraz pełnomocnik Prezesa SR w P. na rozprawie w dniu 29 lutego 2024 r.</p> <p>podnieśli na podstawie art. 555 k.p.k. zarzut przedawnienia, wnosząc o oddalenie roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie.</p> <p>Pełnomocnik wnioskodawcy w odpowiedzi na podniesiony zarzut przedawnienia wniósł o uznanie w myśl art. 5 k.c., że jest on sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.</p> <p>Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie sygn. akt (...) P. H. (1) został uniewinniony od zarzucanych mu czynów. Orzeczenie uprawomocniło się z dniem 06 maja 2022 r. Wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie złożony został przez pełnomocnika wnioskodawcy do Sądu Okręgowego w Poznaniu w dniu 16 maja 2023 r.</p> <p>Zgodnie z treścią art. 555 k.p.k. roszczenia przewidziane w rozdziale 58 k.p.k. przedawniają się po upływie roku</p>	

od daty uprawomocnienia się orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania i zadośćuczynienia, w wypadku tymczasowego aresztowania - od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w razie zaś zatrzymania - od daty zwolnienia.

Rację ma więc Prokurator oraz pełnomocnik Prezesa SR w P., że wnioskodawca złożył wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie z naruszeniem terminu wynikającego z art. 555 k.p.k., w związku z czym w dniu 06 maja 2023 r. doszło do przedawnienia roszczenia wnioskodawcy o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Podniesienie jednakże zarzutu przedawnienia nie wiąże Sądu. Sąd ma obowiązek zbadać, czy w okolicznościach konkretnej sprawy zgłoszenie takiego zarzutu jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a więc stanowi nadużycie prawa i nie korzysta z ochrony art. 5 k.c.

Sąd – na podstawie art. 5 k.c. w zw. z art. 555 k.p.k. – nie uwzględnił zarzutu przedawnienia uznając, że jest on sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, wobec czego konieczne

jest na koniec niniejszych rozważań wyjaśnienie stanowiska Sądu w tym zakresie.

Wskazać należy, że przedawnienie roszczenia odszkodowawczego jest pojęciem prawa cywilnego. Instytucja ta oznacza możliwość uchylecia się od zaspokojenia roszczenia po upływie określonego prawem terminu, a zatem możliwość zwolnienia się z określonego obowiązku. „Upływ czasu może być bowiem, w zgodzie z postulatem pewności prawa i stabilizacji stosunków prawnych, dostatecznym argumentem na rzecz wyłączenia możliwości skutecznego dochodzenia roszczenia w wyniku podniesionego przez dłużnika zarzutu przedawnienia”. Ponadto, „mechanizm przedawnienia, jako instrument podstawowy z zakresu gwarancji pewności prawa i bezpieczeństwa stosunków prawnych, jest oczywiście dopuszczalny również w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych kierowanych przeciwko władzy publicznej” (por. wyrok TK z 1 września 2006 r., sygn. SK 14/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 97). Z drugiej zaś strony – wobec cywilnoprawnej regulacji instytucji przedawnienia

– wskazany w art. 555 k.p.k. termin nie ma charakteru prekluzyjnego. Niezgłoszenie przez osobę uprawnioną roszczenia w przepisany termin samo w sobie nie powoduje jego wygaśnięcia i nie zamyka drogi dochodzenia roszczenia. Oddalenie żądania zgłoszonego po upływie terminu przedawnienia może nastąpić jedynie na podstawie zgłoszonego w toku postępowania zarzutu przedawnienia. To zatem od uprawnionego podmiotu do zgłoszenia takiego zarzutu zależy, czy z uprawnienia tego skorzysta, czy nie. Skuteczność zgłoszenia zarzutu przedawnienia – wobec jego cywilnoprawnego charakteru – zależy również od zbadania i przyjęcia, że czynność ta nie narusza zasad współżycia społecznego określonych w art. 5 k.c.

Do wyjątkowych okoliczności uzasadniających uznanie podniesienia zarzutu przedawnienia za sprzeczne z art. 5 k.c. można zaliczyć długotrwałą obłąźną chorobę, całkowity upadek z sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji, chorobę psychiczną, ubezwłasnowolnienie,

długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem czy uzyskanie informacji o powstaniu prawa do odszkodowania już po tym terminie lub wyjątkowymi okolicznościami (vide: wyrok SA w Krakowie, II AKa 261/12; SN WA 67/03). Należy również zaznaczyć, że wykładnia celowościowa wobec osoby, która niewątpliwie niesłusznie doznała ujemnych skutków działania prawa jednoznacznie uzasadnia przyjęcie łagodniejszych skutków prawnych związanych z upływem przedawnienia. W związku z tym, sąd orzekający winien poszukiwać podstaw do unicestwienia rażących skutków przedawnienia w klauzulach generalnych kodeksu cywilnego, a w tym w art. 5 k.c., bowiem przepis ten upoważnia sąd do usunięcia skutków przedawnienia ze względu na szczególne okoliczności spraw (por. SN WA 4/01).

Odnosząc te rozważania do stanu faktycznego niniejszej sprawy uznać należało, że podniesienie zarzutu przedawnienia przez Prokuratora oraz pełnomocnika Prezesa SR w P. było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego wyrażonymi w art. 5 k.c., a konkretnie z zasadą sprawiedliwej rekompensaty za szkodę,

stanowiło więc nadużycie prawa, które nie podlega ochronie.

Po pierwsze, przekroczenie przedmiotowego terminu było nieznaczne (10 dni). Po drugie złożenie wniosku po terminie wynikało z błędnego przeświadczenia pełnomocnika wnioskodawcy, co do daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 marca 2022r., sygn. (...), a nie zostało zawinione przez P. H. (1). Po trzecie przyjęcie przez pełnomocnika błędnej daty prawomocności wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 30 marca 2022r., sygn. (...) poniekąd zrozumiałe jest w świetle obiektywnie błędnej informacji zawartej w postanowieniu Sądu Rejonowego w P. z dnia 25 maja 2022r., z którego wynikało, że wyrok uprawomocnił się w dniu 16 maja 2022r. (k. 26). Powyższe okoliczności, wzięte pod uwagę łącznie pozwalają uznać, że oddalenie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie z uwagi na podniesiony zarzut przedawnienia byłoby niesprawiedliwe w odczuciu społecznym, a zarazem rażąco krzywdzące dla wnioskodawcy, który jako

	<p>osoba niekarana, o nieposzlakowanej opinii został niesłusznie pozbawiony wolności na okres trzech miesięcy, tym bardziej, że zarówno w toku postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w P. sygn. (...), jak i w niniejszym postępowaniu wnioskodawca korzystał z pomocy podmiotu fachowego, a co za tym idzie mógł zakładać prawidłowość podejmowanych przez niego czynności procesowych.</p> <p>Reasumując, podniesiony zarzut przedawnienia należało uznać w realiach niniejszej sprawy za nadużycie prawa. Z tych względów zarzutu przedawnienia nie uwzględniono.</p>
--	---

<p>8. Koszty procesu</p>	
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>
<p>3, 4</p>	<p>Zgodnie z art. 554 § 4 k.p.k. i § 11 ust. 6 i § 17 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 r. poz.1800) stawka minimalna za prowadzenie spraw o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub ukaranie, aresztowanie lub zatrzymanie wynosi 240 zł (w przypadku gdy rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień, stawka minimalna ulega podwyższeniu za każdy następny dzień o 20%).</p> <p>Koszty postępowania ponosi Skarb Państwa. Na koszty zastępstwa procesowego składały się wydatki, a także wynagrodzenie pełnomocnika. Biorąc pod uwagę, że w niniejszej sprawie odbyły się dwa terminy rozpraw Sąd podniósł wynagrodzenie pełnomocnika do kwoty 288 zł (240 zł + 48 zł).</p>

	Stosownie zaś do treści art.554§4 k.p.k. postępowanie w sprawach określonych w rozdziale 58 k.p.k. jest wolne od kosztów sądowych.
9. PODPIS	
Poznań, dnia 18 kwietnia 2024 r. sędzia Izabela Dehmel	

ZARZĄDZENIE:enie

Proszę:

1. Notować w kontrolce uzasadnień.
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:
 - prokuratorowi,
 - pełnomocnikowi Prezesa SR w P. – r.pr. J. M.,
 - pełnomocnikowi wnioskodawcy – adw. A. D.,
3. Za 14 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 18.04.2024 r.

sędzia Izabela Dehmel